Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 27. apríla 2023 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Justičná spolupráca v občianskych veciach – Nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 – Pravidlá právomoci vo veciach poistenia – Článok 15 bod 5 – Možnosť odchýliť sa od týchto pravidiel právomoci dohodami – Článok 16 bod 5 – Smernica 2009/138/ES – Článok 13 bod 27 – Pojem ‚veľké riziká' – Poistná zmluva o plavidle – Doložka o voľbe právomoci uzavretá medzi poistiteľom a poisteným – Možnosť uplatňovať túto doložku voči poistenému – Rekreačné plavidlo nevyužívané na obchodné účely"

Vo veci C-352/21,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Østre Landsret (Východodánsky odvolací súd, Dánsko) z 27. apríla 2021 a doručený Súdnemu dvoru 28. mája 2021, ktorý súvisí s konaním:

A1,

A2

proti

I,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: sudca T. von Danwitz, vykonávajúci funkciu predsedu šiestej komory, sudcovia A. Kumin (spravodajca) a I. Ziemele,

generálny advokát: J. Richard de la Tour,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Európska komisia, v zastúpení: S. Noë, H. Tserepa-Lacombe a C. Vang, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: dánčina.

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 15 bodu 5 a článku 16 bodu 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi A1 a A2, dvomi fyzickými osobami s bydliskom v Dánsku, a I, poisťovňou so sídlom v Holandsku (ďalej len „poisťovňa I“), vo veci platnosti doložky o voľbe právomoci stanovenej v poistnej zmluve o plavidle týkajúcej sa plachetnice.

Právny rámec

Nariadenie č. 1215/2012

3 Odôvodnenia 15 a 18 nariadenia č. 1215/2012 znejú:

„(15) Normy právomoci by mali byť ľahko predvídateľné a vychádzať zo zásady, že právomoc sa všeobecne zakladá podľa bydliska žalovaného. …

…

(18) V oblasti poistenia, spotrebiteľských a pracovných zmlúv by slabší účastník mal byť chránený normami právomoci, ktoré lepšie chránia jeho záujmy než všeobecné normy.“

4 Pravidlá na určenie súdnej právomoci vo veciach poistenia, ktoré sú predmetom kapitoly II oddielu 3 tohto nariadenia, sa nachádzajú v jeho článkoch 10 až 16.

5 Článok 10 uvedeného nariadenia znie takto:

„Vo veciach poistenia sa právomoc určuje podľa tohto oddielu bez toho, aby bol dotknutý článok 6 a článok 7 bod 5.“

6 Článok 11 tohto istého nariadenia v odseku 1 stanovuje:

„Poistiteľa s bydliskom v členskom štáte možno žalovať:

a) na súdoch členského štátu, na území ktorého má bydlisko;

b) na území iného členského štátu, ak žalobu podal poistník, poistený alebo oprávnený z poistenia, na súdoch podľa miesta bydliska žalobcu, alebo

…“

7 Článok 15 nariadenia č. 1215/2012 stanovuje:

„Od ustanovení tohto oddielu sa možno odchýliť len dohodou:

…

5. ktorá sa týka poistnej zmluvy, ktorá poisťuje jedno riziko alebo viaceré riziká uvedené v článku 16.“

8 Podľa článku 16 tohto nariadenia:

„Toto sú riziká, na ktoré odkazuje článok 15 bod 5:

1. akákoľvek strata alebo škoda na:
   a) námorných lodiach, zariadeniach umiestnených v pobrežných vodách alebo na otvorenom mori alebo lietadlách vyplývajúca z nebezpečenstva týkajúceho sa ich využívania na obchodné účely;
   b) prepravovanom tovare, okrem batožiny cestujúcich, ak tento tovar je výlučne alebo čiastočne prepravovaný takýmito loďami alebo lietadlami;

2. všetky druhy zodpovednosti okrem zodpovednosti za telesné zranenie cestujúcich alebo stratu alebo poškodenie ich batožiny:
   a) z používania alebo prevádzky lodí, zariadení alebo lietadiel uvedených v bode 1 písm. a), pokiaľ vo vzťahu k posledn[ým] uvedeným právny poriadok členského štátu, v ktorom je takéto lietadlo registrované, nevylučuje voľbu právomoci súdu vo veciach poistenia takýchto rizík;
   b) za stratu alebo škodu spôsobenú prepravovaným tovarom uvedeným v bode 1 písm. b);

3. akékoľvek finančné straty súvisiace s používaním alebo prevádzkovaním lodí, zariadení alebo lietadiel podľa bodu 1 písm. a), najmä strata prepravného alebo dopravného;

4. akékoľvek riziko alebo právny nárok spojený s rizikami alebo nárokmi uvedenými v bodoch 1 až 3;

5. bez toho, aby boli dotknuté body 1 až 4, všetky ‚veľké riziká‘ vymedzené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II) [Ú. v. EÚ L 335, 2009, s. 1)].“

9 Ako vyplýva z odôvodnenia 41 nariadenia č. 1215/2012, podľa článkov 1 a 2 Protokolu (č. 22) o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o založení Európskeho spoločenstva, sa Dánske kráľovstvo nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu. V súlade s článkom 3 ods. 2 Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Dánskym kráľovstvom o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 299, 2005, s. 62) však tento členský štát listom z 20. decembra 2012 oznámil Európskej komisii svoje rozhodnutie uplatňovať obsah uvedeného nariadenia s tým dôsledkom, že jeho ustanovenia sú uplatniteľné na vzťahy medzi Európskou úniou a Dánskom. Podľa článku 3 ods. 6 tejto dohody oznámenie Dánska vytvára vzájomné záväzky medzi Dánskom a Úniou (Ú. v. EÚ L 79, 2013, s. 4).

Smernica 2009/138

10 Článok 13 smernice 2009/138 stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

…

27. ‚veľké riziká' sú:
   a) riziká zaradené do odvetví 4, 5, 6, 7, 11 a 12 v časti A prílohy I;
   b) riziká zaradené do odvetví 14 a 15 v časti A prílohy I, ak je poistník profesijne činný v priemysle alebo obchode alebo v jednom zo slobodných povolaní a riziká sa týkajú tejto činnosti;
   c) riziká zaradené do odvetví 3, 8, 9, 10, 13 a 16 v časti A prílohy I, pokiaľ poistník prekračuje horné limity najmenej dvoch z nasledujúcich kritérií:
      i) súvaha celkom: 6,2 milióna [eur];
      ii) čistý obrat …: 12,8 milióna [eur];
      iii) priemerný počet 250 zamestnancov počas účtovného roka.

   …

…"

11 Odvetvie 6, nazvané „Plavidlá (námorné, jazerné a riečne a prieplavové plavidlá)", v časti A prílohy I k tejto smernici znie:

„Všetky škody na:

– riečnych a prieplavových plavidlách;

– jazerných plavidlách;

– námorných plavidlách."

Rozhodnutie 2014/887/EÚ

12 Odôvodnenie 7 rozhodnutia Rady 2014/887/EÚ zo 4. decembra 2014 o schválení haagskeho Dohovoru o dohodách o voľbe súdu z 30. júna 2005 v mene Európskej únie (Ú. v. EÚ L 353, 2014, s. 5) znie:

„Únia by mala po schválení dohovoru [o dohodách o voľbe súdu uzavretého 30. júna 2005 pod záštitou Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného] vydať vyhlásenie povolené podľa článku 21, ktorým sa z rozsahu pôsobnosti dohovoru vylučujú poistné zmluvy vo všeobecnosti s výhradou určitých presne vymedzených výnimiek. Cieľom tohto vyhlásenia je zachovať normy upravujúce právomoc v záujme slabšej strany, ktoré má poistník, poistený alebo oprávnený z poistenia vo veciach týkajúcich sa poistenia k dispozícii na základe nariadenia [Rady] (ES) č. 44/2001 [z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42)]. Vylúčenie z rozsahu pôsobnosti by malo byť obmedzené na mieru nevyhnutnú na ochranu záujmov slabších strán v poistných zmluvách. Preto by sa nemalo vzťahovať na zaistné zmluvy ani na zmluvy týkajúce sa

veľkých rizík. Únia by zároveň mala vydať jednostranné vyhlásenie, v ktorom uvedie, že neskôr na základe skúseností získaných pri uplatňovaní dohovoru môže preskúmať potrebu zachovať svoje vyhlásenie podľa článku 21 dohovoru.“

13 Podľa „vyhlásenia Európskej únie pri schválení haagskeho Dohovoru o dohodách o voľbe súdu z 30. júna 2005… podľa článku 21 [tohto] dohovoru“, uvedeného v prílohe I k rozhodnutiu 2014/887:

„Cieľom tohto vyhlásenia, ktorým sa z rozsahu pôsobnosti dohovoru vylučujú niektoré druhy poistných zmlúv, je chrániť určitých poistníkov, poistených alebo oprávnených z poistenia, ktorí podľa interného práva EÚ požívajú osobitnú ochranu.

1. Európska únia v súlade s článkom 21 dohovoru vyhlasuje, že nebude uplatňovať dohovor na poistné zmluvy s výnimkou ustanovení uvedených v odseku 2.

2. Európska únia bude uplatňovať dohovor na poistné zmluvy v týchto prípadoch:

…

d) ak sa dohoda o voľbe súdu týka poistnej zmluvy, ktorá poisťuje jedno alebo viacero z týchto rizík, ktoré sa považujú za veľké riziká:
   i) akákoľvek strata alebo škoda vyplývajúca z nebezpečenstva, ktoré súvisí s tým, ak sa na obchodné účely využívajú:
      a) námorné lode, zariadenia umiestnené v pobrežných vodách alebo na otvorenom mori alebo riečne, prieplavové a jazerné plavidlá.

      …

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

14 Dňa 15. októbra 2013 uzavreli A1 a A2 kúpnu zmluvu na kúpu použitej plachetnice za cenu 315 000 eur s maloobchodníkom so sídlom v Ijmuidene (Holandsko).

15 A1 a A2 tiež uzavreli zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu a plavidla týkajúcu sa tejto plachetnice s poisťovňou I. Pri uzatváraní tejto zmluvy, ktorá nadobudla účinnosť 1. novembra 2013, A1 a A2 uviedli vo formulári žiadosti o poistenie poskytnutom touto poisťovňou s názvom „Application form yacht insurance“ (formulár žiadosti o poistenie jachty) jednak to, že uvedená plachetnica má svoj domovský prístav v Dánsku, a jednak to, že sa využíva len na súkromné a rekreačné účely, a nie je ani prenajímaná.

16 Podľa ustanovenia poistných podmienok stanovených v uvedenej zmluve mohol poistník predložiť prípadný spor príslušnému súdu v Holandsku.

17 V máji 2018 A1 a A2 uviazli vo Fínsku s plavidlom na plytčine. Na jar nasledujúceho roka boli zistené škody na kýle a trupe uvedenej plachetnice. V máji 2019 tak oznámili uviaznutie na plytčine poisťovni I, ktorá po znaleckom posudku odmietla pokryť nahlásené škody, a to z dôvodu ich povahy.

18 A1 a A2 neskôr podali proti tejto poisťovni žalobu na Retten i Helsingør (súd v Helsingøre, Dánsko), ktorou sa domáhali, aby bola tejto poisťovni uložená povinnosť uhradiť náklady spojené s náhradou týchto škôd vyčíslených na 300 000 dánskych korún (DKK) (približne 40 300 eur). V rámci tejto žaloby uvedená poisťovňa vzniesla námietku neprípustnosti z dôvodu, že v súlade s doložkou o voľbe právomoci stanovenou v predmetnej poistnej zmluve mala byť uvedená žaloba podaná na holandský súd.

19 Rozsudkom z 19. mája 2020 Retten i Helsingør (súd v Helsingøre) vyhovel tejto námietke neprípustnosti.

20 A1 a A2 podali proti tomuto rozsudku odvolanie na vnútroštátny súd, Østre Landsret (Východodánsky odvolací súd, Dánsko), pričom v prvom rade navrhli vrátenie veci Retten i Helsingør (súd v Helsingøre), a subsidiárne meritórne preskúmanie žaloby vnútroštátnym súdom z dôvodu, že plachetnica dotknutá vo veci samej ako rekreačné plavidlo nepatrí do pôsobnosti článku 16 bodu 5 nariadenia č. 1215/2012, a preto správne podali prvostupňovú žalobu na dánskom súde.

21 A1 a A2 presnejšie tvrdia, že za „veľké riziká“ v zmysle tohto ustanovenia treba považovať len škody na poistenom plavidle využívanom na obchodné účely, ku ktorým došlo v rámci takéhoto využívania. Výklad uvedeného ustanovenia, podľa ktorého sa za „veľké riziká“ považujú všetky škody, ktoré vznikli akémukoľvek plavidlu bez ohľadu na jeho veľkosť a využívanie, a to aj rekreačným plavidlám využívaným na súkromné účely, by bol v rozpore s cieľmi sledovanými nariadením č. 1215/2012, a najmä s cieľom ochrany slabšieho účastníka vo zmluvnom vzťahu.

22 Poisťovňa I odmieta argumentáciu A1 a A2. Podľa nej, hoci sú obaja spotrebitelia, uzavreli poistnú zmluvu obsahujúcu záväznú doložku o voľbe právomoci, podľa ktorej je príslušným súdom holandský súd. Takáto doložka je podľa článku 15 bodu 5 nariadenia č. 1215/2012 prípustná, keďže poistenie plavidla, o aké ide vo veci samej, patrí pod pojem „veľké riziká“ v zmysle článku 16 bodu 5 tohto nariadenia v spojení s článkom 13 bodom 27 smernice 2009/138.

23 Za týchto okolností Østre Landsret (Východodánsky odvolací súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Musí sa článok 15 bod 5 nariadenia [č. 1215/2012] v spojení s článkom 16 bodom 5 tohto nariadenia vykladať v tom zmysle, že poistenie rekreačných plavidiel, ktoré sa nevyužívajú na obchodné účely, patrí do výnimky stanovenej v článku 16 bode 5 uvedeného nariadenia, a preto je poistná zmluva, ktorá obsahuje dohodu o voľbe súdu odchyľujúcu sa od pravidla stanoveného v článku 11 uvedeného nariadenia, platná podľa článku 15 bodu 5 toho istého nariadenia?“

O prejudiciálnej otázke

24 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 15 bod 5 nariadenia č. 1215/2012 v spojení s článkom 16 bodom 5 tohto nariadenia má vykladať v zmysle, že na poistnú zmluvu o plavidle týkajúcu sa rekreačného plavidla nevyužívaného na obchodné účely sa vzťahuje tento článok 15 bod 5.

25 Na účely odpovede na túto otázku treba na úvod pripomenúť, že oddiel 3 kapitoly II nariadenia č. 1215/2012 stanovuje osobitné pravidlá právomoci vo veciach poistenia.

26 Článok 11 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 1215/2012 tak stanovuje, že poistiteľa s bydliskom v členskom štáte možno žalovať na území iného členského štátu, ak žalobu podal poistník, poistený alebo oprávnený z poistenia, na súdoch podľa miesta bydliska žalobcu.

27 V niektorých prípadoch však nariadenie č. 1215/2012 stanovuje možnosť odchýliť sa od uvedených osobitných pravidiel právomoci vo veciach poistenia dohodami, a najmä podľa článku 15 bodu 5 tohto nariadenia dohodami, ktoré sa týkajú poistnej zmluvy, pokiaľ táto zmluva poisťuje jedno alebo viaceré riziká uvedené v článku 16 uvedeného nariadenia.

28 V prejednávanej veci je nesporné, že vzhľadom na poistnú zmluvu, o ktorú ide vo veci samej, a riziká, ktoré pokrýva, by mohol byť relevantný len článok 16 bod 5 nariadenia č. 1215/2012, ktorý sa týka „veľkých rizík“ v zmysle smernice 2009/138.

29 Treba tiež pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora výklad ustanovenia práva Únie vyžaduje zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj kontext, do ktorého patrí, ako aj ciele a účel, ktorý sleduje akt, ktorého je súčasťou. História vzniku ustanovenia práva Únie môže tiež poskytnúť informácie relevantné na jeho výklad [rozsudok z 25. júna 2020, A a i., (Veterné elektrárne v Aalter a Nevele), C-24/19, EU:C:2020:503, bod 37, ako aj citovaná judikatúra].

30 S cieľom teda zistiť, či sa v súvislosti s poistnou zmluvou o plavidle týkajúcou sa rekreačného plavidla nevyužívaného na obchodné účely možno odchýliť od pravidiel právomoci vo veciach poistenia stanovených v nariadení č. 1215/2012, treba oprieť o znenie článku 15 bodu 5 a článku 16 bodu 5 tohto nariadenia, o relevantné ustanovenia smernice 2009/138, na ktoré odkazuje tento článok 16 bod 5, ako aj o systematiku pravidiel, ich vznik a ciele, na ktorých sú založené (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. februára 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, bod 32 citovanú judikatúru).

31 Pokiaľ ide o doslovný výklad predmetných ustanovení, z článku 15 bodu 5 v spojení s článkom 16 bodom 5 nariadenia č. 1215/2012 vyplýva, že „všetky ‚veľké riziká‘ v zmysle smernice 2009/138“ patria medzi riziká uvedené v tomto článku 15 bode 5.

32 Pokiaľ ide o pojem „veľké riziká“, tento pojem je definovaný v článku 13 bode 27 tejto smernice.

33 Po prvé v súlade s týmto článkom 13 bodom 27 písm. a) sú „veľkými rizikami“ riziká zaradené do odvetví 4 až 7, 11 a 12 v časti A prílohy I k uvedenej smernici.

34 Po druhé podľa uvedeného článku 13 bodu 27 písm. b) patria medzi „veľké riziká“ riziká zaradené do odvetví 14 a 15 v časti A tejto prílohy I, ak je poistník profesijne činný v priemysle alebo obchode alebo v jednom zo slobodných povolaní a riziká sa týkajú tejto činnosti.

35 Po tretie ten istý článok 13 ods. 27 písm. c) sa týka rizík zatriedených do odvetví 3, 8 až 10, 13 a 16 v časti A uvedenej prílohy I, pokiaľ poistník prekračuje horné limity najmenej dvoch z kritérií uvedených v tomto bode 27 písm. c).

36 V prejednávanej veci je nesporné, že spomedzi odvetví v časti A prílohy I k smernici 2009/138, na ktoré sa odkazuje v článku 13 bode 27 písm. a) až c) tejto smernice, môže byť relevantné len odvetvie 6, ktoré je uvedené v tomto článku 13 bode 27 písm. a). Toto odvetvie sa týka akejkoľvek škody na riečnych a prieplavových plavidlách, jazerných plavidlách a námorných plavidlách.

37 Ani uvedené odvetvie 6, ani článok 13 bod 27 písm. a) smernice 2009/138 neobsahujú ďalšie spresnenia, najmä pokiaľ ide o využívanie týchto plavidiel, a to na rozdiel od tohto článku 13 bodu 27 písm. b) a c), ktorý obsahuje údaje týkajúce sa činnosti vykonávanej poistníkom alebo súvahy, obratu alebo počtu zamestnancov jeho podniku.

38 Z doslovného výkladu článku 13 bodu 27 smernice 2009/138 a článku 16 bodu 5 nariadenia č. 1215/2012 teda vyplýva, že tieto ustanovenia možno vykladať v tom zmysle, že do „veľkých rizík“, na ktoré sa vzťahujú uvedené ustanovenia, patrí každá škoda na riečnych a prieplavových plavidlách, jazerných plavidlách a námorných plavidlách, bez ohľadu na to, či sa využívajú na obchodné účely.

39 Pokiaľ ide o kontext, do ktorého patrí článok 16 bod 5 nariadenia č. 1215/2012, treba na jednej strane uviesť, že znenie toto ustanovenie sa začína slovným spojením „bez toho, aby boli dotknuté body 1 až 4“, čo umožňuje dospieť k záveru, že body 1 až 4 tohto článku 16 predstavujú *lex specialis* vo vzťahu k uvedenému článku 16 bodu 5, a preto v situáciách, ktoré majú tieto body 1 až 4 špecificky upravovať, majú prednosť pred týmto bodom 5.

40 Na druhej strane článok 16 bod 1 písm. a) nariadenia č. 1215/2012 sa vzťahuje najmä na akúkoľvek škodu na námorných lodiach spôsobenú udalosťami, ktoré nastali v súvislosti s ich využívaním na obchodné účely.

41 Ako však správne poznamenala Komisia, treba konštatovať, že za predpokladu, že by sa všetky škody spôsobené námornými plavidlami, bez ohľadu na ich využitie, považovali za „veľké riziká“ v zmysle článku 16 bodu 5 nariadenia č. 1215/2012, by tento článok 16 bod 1 písm. a) bol zbavený svojej podstaty, pokiaľ ide o námorné lode. To isté platí pre body 2 až 4 uvedeného článku 16, keďže tieto posledné uvedené body sa týkajú rizík vyplývajúcich z používania alebo prevádzky lodí v súlade s tým istým článkom 16 bodom 1 písm. a) a rizík, ktoré sú akcesoricky spojené s jedným z rizík uvedených v článku 16 bodoch 1 až 3 tohto nariadenia.

42 Takýto výsledok by bol v rozpore so zámerom normotvorcu Únie priznať vlastný obsah bodom 1 až 4 článku 16 nariadenia č. 1215/2012.

43 Článok 16 nariadenia č. 1215/2012 znie totiž takmer totožne ako článok 14 nariadenia č. 44/2001. Body 1 až 4 tohto článku 14, ktoré sa stali bodmi 1 až 4 tohto článku 16, sa však nenachádzali v návrhu nariadenia Rady (ES) o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, ktorý predložila Komisia [KOM(1999) 348 v konečnom znení], ktorý bol základom nariadenia č. 44/2001, a boli do neho vložené až v priebehu legislatívneho procesu, čím sa spresnil pojem „riziká“ uvedený v článku 15 bode 5 nariadenia č. 1215/2012.

44 Úvahy uvedené v bodoch 39 až 43 tohto rozsudku teda svedčia v prospech reštriktívneho výkladu článku 16 bodu 5 nariadenia č. 1215/2012, podľa ktorého sa toto ustanovenie nevzťahuje na škodu spôsobenú plavidlám nevyužívaným na obchodné účely, a tak poistná zmluva o plavidle týkajúca sa rekreačného plavidla nevyužívaného na obchodné účely nepatrí do pôsobnosti článku 15 bodu 5 tohto nariadenia.

45 Tento výklad potvrdzujú aj ďalšie kontextuálne úvahy. Na jednej strane sa totiž také výnimky z pravidiel právomoci vo veciach poistenia, aké pripúšťa článok 15 bod 5 nariadenia č. 1215/2012, majú vykladať reštriktívne (pozri analogicky rozsudok z 12. mája 2005, Société financière et industrielle du Peloux, C-112/03, EU:C:2005:280, bod 31).

46 Na druhej strane výklad uvedený v bode 44 tohto rozsudku umožňuje zabezpečiť súlad s uplatňovaním Haagskeho dohovoru o dohodách o voľbe súdu, uzavretého 30. júna 2005.

47 V súlade s bodom 2 písm. d) bodom i) písm. a) vyhlásenia citovaného v bode 13 tohto rozsudku totiž Únia uplatňuje tento dohovor na poistné zmluvy, ak sa dohoda o voľbe súdu týka poistnej zmluvy, ktorá pokrýva jedno alebo viacero rizík považovaných za veľké riziko, a to najmä akúkoľvek škodu na námorných lodiach spôsobenú udalosťami, ktoré nastali v súvislosti s ich využívaním na obchodné účely. Z toho naopak vyplýva, že Únia neuplatňuje uvedený dohovor na poistné zmluvy poisťujúce riziká súvisiace s nevyužívaním námorných lodí na obchodné účely.

48 Napokon, pokiaľ ide o ciele sledované nariadením č. 1215/2012, z odôvodnenia 18 tohto nariadenia vyplýva, že žaloba vo veciach poistenia sa vyznačuje určitou nerovnováhou medzi účastníkmi konania, ktorú majú ustanovenia oddielu 3 kapitoly II uvedeného nariadenia napraviť tým, že sa na slabšieho účastníka konania uplatňujú normy právomoci, ktoré chránia jeho záujmy lepšie než všeobecné normy právomoci [rozsudok z 9. decembra 2021, BT (Pribratie poisteného do konania), C-708/20, EU:C:2021:986, bod 32 a citovaná judikatúra].

49 Cieľom pravidiel obsiahnutých v tomto oddiele 3 je teda zaručiť, že slabší účastník, ktorý chce žalovať silnejšiu stranu, tak môže urobiť pred súdom členského štátu, ktorý je ľahko dostupný (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. júna 2022, Allianz Elementar Versicherung, C-652/20, EU:C:2022:514, bod 50 a citovanú judikatúru).

50 Hoci sa účastníci poistnej zmluvy poisťujúcej „veľké riziko“ môžu podľa článku 15 bodu 5 nariadenia č. 1215/2012 v spojení s jeho článkom 16 bodom 5 odchýliť od noriem právomoci stanovených v uvedenom oddiele 3 uzavretím dohôd, takáto možnosť bola zavedená s cieľom zohľadniť skutočnosť, že zmluvné strany takejto poistnej zmluvy majú rovnaké postavenie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. februára 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, bod 39).

51 Neexistuje totiž dôvod pre osobitnú ochranu, najmä pokiaľ ide o vzťahy medzi podnikateľskými subjektmi v odvetví poisťovníctva, z ktorých žiadneho nemožno považovať za nachádzajúceho sa v slabšom postavení v porovnaní k iným (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. februára 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, bod 45 citovanú judikatúru).

52 V prejednávanej veci je to inak, pokiaľ ide o poistníkov, akými sú žalobcovia vo veci samej, ktorí vzhľadom na to, že nekonali ako podnikatelia, uzavreli poistnú zmluvu o plavidle týkajúcu sa rekreačného plavidla využívaného na súkromné a rekreačné účely, a nie na obchodné účely.

53 V tejto súvislosti netreba v každom jednotlivom prípade posúdiť otázku, či osobu možno považovať za „slabšieho účastníka“. Ako totiž už zdôraznil Súdny dvor, takéto posúdenie by vytváralo nebezpečenstvo právnej neistoty a bolo by v rozpore s cieľom nariadenia č. 1215/2012 uvedeným v jeho odôvodnení 15, podľa ktorého musia byť normy súdnej právomoci ľahko predvídateľné (rozsudok z 27. februára 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, bod 42 a citovaná judikatúra).

54 Preto výklad uvedený v bode 44 tohto rozsudku, podľa ktorého poistná zmluva o plavidle týkajúca sa rekreačného plavidla nevyužívaného na obchodné účely, nepatrí do pôsobnosti článku 15 bodu 5 nariadenia č. 1215/2012, je v súlade s cieľmi sledovanými týmto nariadením, pokiaľ v prípade takýchto poistných zmlúv je osobitná ochrana poistníka odôvodnená a je zabezpečená predvídateľnosť pravidiel právomoci.

55 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 15 bod 5 nariadenia č. 1215/2012 v spojení s článkom 16 bodom 5 tohto nariadenia sa má vykladať v zmysle, že poistná zmluva o plavidle týkajúca sa rekreačného plavidla nevyužívaného na obchodné účely nepatrí do pôsobnosti tohto článku 15 bodu 5.

O trovách

56 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

Článok 15 bod 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach v spojení s článkom 16 bodom 5 tohto nariadenia

sa má vykladať v tom zmysle, že:

poistná zmluva o plavidle týkajúca sa rekreačného plavidla nevyužívaného na obchodné účely nepatrí do pôsobnosti tohto článku 15 bodu 5.

Podpisy